

VRTIMO SE NA VRTU

Časopis/Novine eTwinning projekta

IZ VSEBINE:

- KRONOLOŠKI PREGLED RAZVOJA ŠOLSKEGA EKOVRTA (OŠ DOMŽALE)
- AKTIVNOSTI U VELJAČI - ŠKOLSKI VRT OŠ BOROVJE, ZAGREB
- SETVENI KOLEDAR
- OPRAVILA NA VRTU V MARCU
- KAKO BOMO VZGOJILI RASTLINO
- OPAZUJEM RAST RASTLIN
- ZA NAJMLAJŠE – KAKO RASTE SOLATA
 - REŠI KRIŽANKO
- SLOVENSKO – HRVAŠKO – ANGLEŠKI SLOVAR

FEBRUAR

VELJAČA

2016

ŠTEVILKA
2

BISTVO : Šolski ekovrt predstavlja osrednje mesto praktičnega pouka izbirnih naravoslovnih vsebin na šoli in pomeni za učence veliko spodbudo za krepitev delovne vzgoje ter spoznavanja pomena samooskrbe v lokalnem okolju.

CILJI SODELOVANJA PRI UREJANJU ŠOLKEGA EKOVRTA:

- Promovirati pedagoško delo in delovno vzgojo učencev na šolskem vrtu z namenom poudariti pomembnost samooskrbe in zdrave pridelave vrtnin v lokalnem okolju.
- Povezati vsebine različnih naravoslovnih predmetov znotraj šolskega kurikulumu ter različnih deležnikov lokalne skupnosti z namenom poglobiti pomen samooskrbe in zdrave prehrane ter terenskega raziskovanja ekosistemov v neposredni bližini šole.
- Sodelovanje z zunanjimi sodelavci (lokalna skupnost: Krajevna skupnost ter Občina Domžale, nacionalnimi projekti: Šolski ekovrt, Ekošola kot način življenja in drugimi) z izvajanjem in sodelovanjem v različnih aktivnostih s poudarkom na ekologiji in varovanju okolja.

ZASNOVA ŠOLKEGA EKOVRTA

UREJANJE ŠOLKEGA EKOVRTA

ZASADITEV SADOVNJAKA

PROMOCIJA NA BIODNEVU

UREJANJE ŠOLKEGA EKOVRTA:

- Šolski ekovrt je bil zasnovan leta 2010 kot del aktivnosti na šolskem EKODNEVU.
- Šolski vrt se je nadgrajeval postopno, najprej je bil le **zeliščni vrt**, nato pa je bil nadgrajen še v **zelenjavnega** ter **okrasnega**. V sodelovanju s krajevno skupnostjo smo leta 2012 zasadili ob vrtu tudi manjši **sadovnjak**.
- V načrtu je **ureditev učilnice v naravi**, kjer bi predstavljal šolski vrt osrednje mesto praktičnega pouka naravoslovnih vsebin v naravi ter sprostitevni prostor za mlajše učence v dopoldanskem in popoldanskem času.
- Šolski vrt predstavljamo na tradicionalnem **Biodnevu**, kjer lokalno skupnost seznanjamo z obdelovanjem šolskega vrta in promoviramo vrtno pridelke. Priprava na promocijo vrta na biodnevu (nabiranje in priprava pridelkov, sušenje zelišč, priprava hrane in pijače iz naših vrtnin) učence **praktično seznani o pomenu samooskrbe in promocije lokalno pridelane zdrave hrane**, obenem pa jih še dodatno **motivira za delo** na šolskem vrtu, ker praktično spoznajo vrednost pridelkov.

PRISPEVEK K VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

S skrbjo za šolski vrt se učenci praktično učijo osnov ročnega dela, naravnih zakonitosti pri obdelavi antropogenih ekosistemov, opazovanja rasti in razvoja rastlin ter poglobljajo pomen samooskrbe ter pridelave zdravih živil, ki jih uporabljajo pri pripravi različnih jedi.

Obdelovanje šolskega vrta je po vertikali vključeno v večino naravoslovnih vsebin v šolski kurikulum. Na šolskem vrtu se učenci lahko v neposredni bližini šole učijo o osnovah dela na vrtu, razlikah med antropogenim in naravnim ekosistemom ter izkušnjsko spoznavajo biodiverzitetu. V neposredni bližini šole lahko spoznavajo kroženje snovi v naravi in povezanost živih bitij.

ZASNOVA ŠOLSKEGA VRTA (2010)

Na OŠ Domžale že od **2010**, na pobudo učiteljice Ane Romane Dolenc, ki je ni več na šoli, postopno dopolnjujemo šolski ekovrt. Zasnovan je bil v okviru šolskega ekodneva, aprila 2010. Pri pripravi prvih gredic so s prostovoljnim delom pomagali starši učencev, s strokovnimi nasveti ter doniranjem izbranih sadik in semen pa lokalno društvo za biološko in dinamično gospodarjenje Ajda. Pri urejanju širše šolske okolice z zasaditvijo okrasnih dreves je šoli finančno pomagala **krajevna skupnost**, ki je pripravila tudi strokovni načrt zasaditve ustreznih parkovnih dreves.

april 2010: ZASNOVA ŠOLSKEGA EKOVRTA NA EKODNEVU

Iz skromne **spiralne grede za zelišča** in parih gredic se je vrt postopno nadgrajeval in dopolnjeval v **zelenjavni**, nato pa še v **okrasni vrt**. Ob vrt smo postavili tudi **kompostnik**, da lahko z lastnim kompostom bogatimo vrtno zemljo z organskimi ostanki. Uredili smo tudi **zbiralnik za deževnico** in s tem rešili največjo težavo vzdrževanja šolskega vrta - oskrbo z vodo.

OKOLISKA VZGOJA

marec 2012
PREKOPAVANJE
IN GNOJENJE

OKOLISKA VZGOJA

maj 2012
NA VRTU
USPEVA ŽE
VELIKO
PRIDELKOV

redčenje solate, korenčka...

urejanje in
striženje
zelišč

ŠOLSKI SADOVNJAK (2012)

Novembra 2012 smo ob šolskem vrtu (ob donaciji krajevne skupnosti) zasadili pravi **mali sadovnjak**, saj smo posadili 6 **slovenskih avtohtonih sadnih dreves**: 2 češnji, 1 kutino, 2 jablani, 1 hruško ter lesko. Oreh smo umestili na travnik med šolskim vrtom in igriščem, divji kostanj pa smo posadili na obnovljeno igrišče ob šoli. Na šolskem vrtu smo posadili tudi dve aroniji.

november 2012: SAJENJE SADNIH DREVES OB ŠOLSKEM EKOVRTU

Strokovnjaki iz Arboretuma Volčji Potok so učencem naprej strokovno razložili in pokazali, kako se pravilno posadi drevo, nato pa so prijeli za lopate in drugo orodje tudi starejši učenci, mlajši učenci pa so opazovali in se učili.

november 2012: POSTAVITEV SADOVNJAKA OB ŠOLSKEM EKOVRTU

Jeseni 2013 smo na šolskem vrtu obrali še zadnje pridelke in semena sončnic in ognjiča, ki smo jih skrbno pospravili.

september 2013: OBIRANJE SONČNIČNIH SEMEN IN PLODOV ARONIJE

september 2013: BIODAN (PROMOCIJA)

Vsako jesen smo sodelovali na tradicionalnem **BIODNEVU** v Češminovem parku ob OŠ Domžale, ki ga organizira Občina Domžale z namenom promovirati biološko pridelane pridelke lokalnih pridelovalcev. Na stojnicah obiskovalcem predstavljamo dejavnosti na šolskem ekovrtu ter jih razveseljujemo s pridelki s šolskega vrta.

Spomladi 2014 smo vrtu dodali nekaj rodovitne zemlje (zaradi povečanja in obrobe vrta tudi preko travne ruše, ki smo jo predhodno obrnili) ter komposta, ki je dozorel na našem kompostniku. Zasejali smo različne vrtnine (krompir, solate, redkvice, čebulo, česen, korenček, peteršilj, kapusnice, jagode smo presadili ter jih tudi na novo zasadili). **Maja in junija 2014** smo obrali prve plodove redkvic, vsak teden smo intenzivno ročno odstranjevali plevel in na žalost tudi polže, ki imajo na našem vrtu in kompostniku pravi raj za hranjenje s solato in zeljem.

marec 2014: PRIPRAVA GREDIC, GNOJENJE Z LASTNIM KOMPOSTOM

maj 2014: ODSTRANJEVANJE PLEVELA

Poleti 2014 je na naši šoli potekala **energetska sanacija šolske zgradbe**. Kljub temu, da so gradbeni delavci obljubili, da bodo poskušali šolski ekovrt kar najbolje ohraniti, je vrt utrpel precejšnje razdejanje. Zato smo novembra 2014, ko je bila sanacija šolske zgradbe zaključena, na vrtu le izruvali plevel, ki se je čez poletje razrastel, ter na novo osnovali uničeno spiralno gredo pred vhodom v vrt.

november 2014: SANACIJA VRTA PO ZAKLJUČKU GRADBENIH DEL, PONOVA POSTAVITEV SPIRALNE GREDE

PRENOVLJENA OBLIKA ŠOLSKEGA VRTA (2015)

Spomladi 2015 smo se z ravnateljem dogovori, da je potrebno šolski vrt **popolnoma sanirati in preurediti**. Zasnovali smo manjše gredice, ki bodo iz vseh strani dostopne tudi za mlajše učence, da bodo lahko pomagali pri urejanju šolskega vrta. Po zasnovi ga. Fabjan, strokovnjakinje za načrtovanje vrtov in permakulturo v okviru projekta *Šolski ekovrt*, so naši hišniki strumno poprijeli za orodje in temeljito spremenili podobo šolskega vrta. **Oblike so postale bolj zaobljene, v obliki cveta – v skladu s permakulturnim načrtovanjem.**

Učenci, ki obiskujejo izbirni predmet Okoljska vzgoja, ter učenci naravoslovnega krožka in krožka šolski ekovrt so **aprila 2015** zasadili prve sadike kapusnic, solat, blitve in pora. Na novo so zasadili jagode ter jih zastrli s pokošeno travo.

Ob ograji smo obnovili stare sadike malin ter na novo zasadili gozdne in vrtnje jagode ter jih zastrli s pokošeno travo. Sodelovali so tudi učenci 5. c razreda.

Na novo zasnovano **spiralno gredo** smo posadili raznovrstna trajna zelišča.

junij 2015: RAZBOHOTENA SPIRALNA GREDA

Junija 2015 je dobil naš šolski ekovrt že pravo **PODOBO »UČILNICE NA PROSTEM«**. Hišnik je iz stare lesene vrtnice obrobe naredil **vrtno klopce**, zato so lahko na šolski ekovrt prišli tudi mlajši učenci in se učili o naravoslovnih zakonitostih v zunanjem okolju.

junij 2015: PRVOŠOLCI SPOZNAVAJO ŠOLSKI EKOVRT

Veseli smo bili tudi obiska **prijateljev iz OŠ Roje, šole s posebnimi potrebami**, ki tudi zelo lepo skrbijo za svoj šolski ekovrt. Navdušeni so bili nad novo podobo našega vrta. Poklonili smo jim nekaj nadzemnih kolerab, solate ter mlad krompir. Na koncu so nam pomagali posejati semena ekološko pridelane ajde, ki bo čez poletje vabila čebele na naš vrt.

junij 2015: OBISK
UČENCEV IZ OŠ ROJE

Jeseni 2016 smo suhe septembrske in oktobrske dni izkoristili za **obiranje pridelkov** in urejanje gredic. Razveselili so se strokov fižola, korenčka, kumar, tudi nekaj jagod in malin je še ostalo.

Na vrtu smo na novo ob ograji posadili tudi **sadike ameriških borovnic ter ribeza** (zlatega, rdečega in črnega), ki nam jih je doniral oče našega učenca.

Obrobje šolskega vrta nameravamo okrepšati z **raznobarvnimi in raznovrstnimi trajnicami**, zato smo posadili precej čebulic tulipanov, narcis, hijacint, lukovk idr. in komaj čakamo, kako bo izgledal cvetoč šolski ekovrt spomladi 2016.

KONČNI IZGLED ŠOLSKEGA EOVRTA OŠ DOMŽALE

September 2015: UČENCI V POLNEM ZAGONU UREJANJA ŠOLSKEGA VRTA

Oktober 2015: ŠOLSKI SADOVNJAK (KUTINA) IN ŠOLSKI EKOVRT

Ob opazovanju narave in obdelovanju vrta po načelih biodinamičnega vrtnarjenja učenci izkustveno usvojijo dragocene izkušnje, kako oblikovati antropogeni ekosistem. S krepitevijo delovne vzgoje se jim večja zavest o varovanju in spoštovanju narave, kar je osrednji poudarek v okviru

VZGOJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ NA OSNOVNI ŠOLI DOMŽALE.

AKTIVNOSTI U VELJAČI - ŠKOLSKI VRT OŠ BOROVJE, ZAGREB Željka

Sunčani dani u drugoj polovini veljače izmamili su učenike i učitelje u školski vrt.

Očistili smo suhe grančice i uvelo lišće, otkrili pokrov i prorahlili zemlju u visokoj gredici, obrezali grmove lavande.

U vrtu je i stablo kruške koje je posljednje dvije godine dalo plodove. Uočili smo prve pupove.

Pojavili su se prvi cvjetovi – visibabe, narcise, jaglaci... Niknuli su tulipani, zumbuli i šafrani.

Učenici 4.c razreda tijekom veljače izradili su *eko kalendar*. U kalendaru su označeni najvažniji datumi vezani uz obilježavanje zaštite prirode, kao npr. Svjetski dan voda, Dan planete Zemlja i sl.

Učenici 1.a razreda na satu likovne kulture izradili su svoje prijedloge kako bi uredili vrt i gredice.

SETVENI KOLEDAR – FEBRUAR 2016 – MARIJA THUN - Kdaj bomo sejali semena?

Marec			
T	1		
S	2		SOLATA
Č	3	do 8. ⁰⁰ od 9. ⁰⁰ 	
P	4		PARADIŽNIK, PAPRIKA
S	5	do 14. ⁰⁰ od 15. ⁰⁰ 	
N	6		
P	7	do 14. ⁰⁰ od 15. ⁰⁰ 	KORENJE
T	8		
S	9	 od 12. ⁰⁰ 	
Č	10		Če je 10. 3., na DAN MUČENIKOV, lepo vreme, bo takšno vreme ostalo še 40 dni!
P	11		
S	12		
N	13	do 11. ⁰⁰ od 12. ⁰⁰ 	
P	14		Na vrt lahko posejemo česen, čebulček, bob, grah, če je zemlja že dovolj topla!
T	15		

Dobili smo domača semena STARE SORTE PARADIŽNIKA z debelimi plodovi, ki zraste do 1.5 m v višino in semena zelene solate GENTILE.

Odločili smo se, da pošljemo nekaj teh semen svojim prijateljem v Varaždin, Zagreb in Domžale. Semena bomo sejali na isti dan in opazovali njihovo rast. Naše rezultate bomo med seboj primerjali.

Upam, da bodo pošiljke srečno in pravočasno prispele.

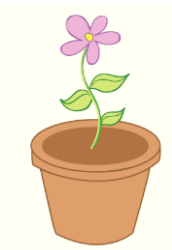
KAJ SEJEMO, SADIMO V MESECU MARCU?

Sejanje/sajenje v zaščiten prostor	Sejanje/sajenje na gredo	Presajanje iz zašč. prost. na gredo	Pobiranje pridelkov
Listnata zel. • Blitva • Solata, spoml.	Listnata zel. • Blitva • Motovilec • Rukola • Špinača	Kapusnice • Zelje, rano	Listnata zel. • Motovilec • Radič
Čebulnice • Por, poletni	Čebulnice • Čebula (čebulč.) • Česen, spoml. • Drobnjak		Čebulnice • Čebula, zimska • Drobnjak • Por, zimski
Kor. in gom. zel. • Koleraba, rana • Zelena	Kor. in gom. zel. • Korenje • Nadzemna kolerabica, rana • Peteršilj • Redkvica		Kor. in gom. zel. • Peteršilj
Kapusnice • Brokoli, rani • Cvetača, rana • Ohrovt glavnati, rani • Ohrovt listnati • Zelje, rano	Stročnice • Bob • Grah, visoki • Grah, nizki		Zel. in kor. cvet. • Kopriva
Plodovke • Buče • Bučke • Jajčevce • Kumare • Lubenice, melone • Paprika • Paradižnik	Zel. in kor. cvet. • Boreč • Prava kamilica • Pehtran		Samonikle rast. • Kurja črevca (mladi poganjki) • Regačica (mladi poganjki) • Reprat • Ozkolistni trpotec
Zel. in kor. cvet. • Majaron • Vrtna materina dušica • Navadna melisa			

Slika 2 - Vir: Henigman Alenka, Vrtnarček

KAKO BOMO VZGOJILI RASTLINO?Urška

Izreži sličice in jih prilepi na pravo mesto ter opiši, kako boš vzgojil rastlino.

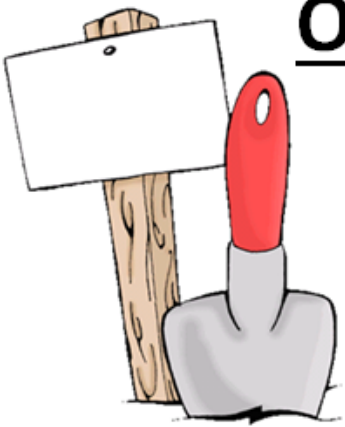
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

To je opazovalni list. V projektu se bomo dogovorili, seme kater vrste vrtnine bomo posejali na isti dan.

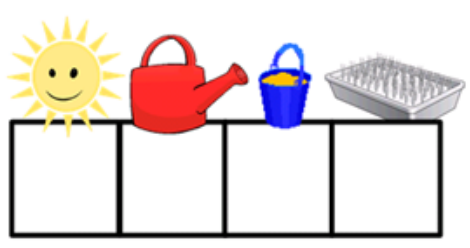
1. Na oznako zapišimo ime rastline
2. S ☒ označi, katere pogoje naše seme potrebuje za rast.
3. S ☒ označi, kdaj so nastale spremembe.
4. V polje 1. Zapišimo datum sejania.
5. V ostala polja zapisujmo, kako visoka je zarasla rastlina.

OPAZOVANJE RASTI RASTLIN

KAJ BOM VZGOJILA?

KAKŠNI SO POGOJI ZA RAST?

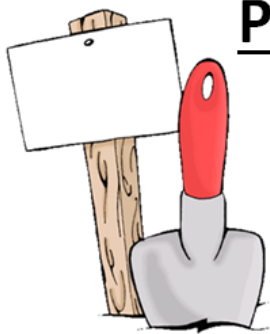
KDAJ SO NASTALE SPREMEMBE?

KAKO VELIKA JE RASTLINA?

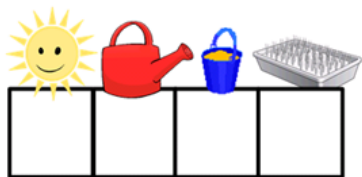
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.

PRAŠTANJE UZGOJE BILJAKA

ŠTO ČI UZGOJITI?

KAKVI SU UVJETI ZA UZGOJ?

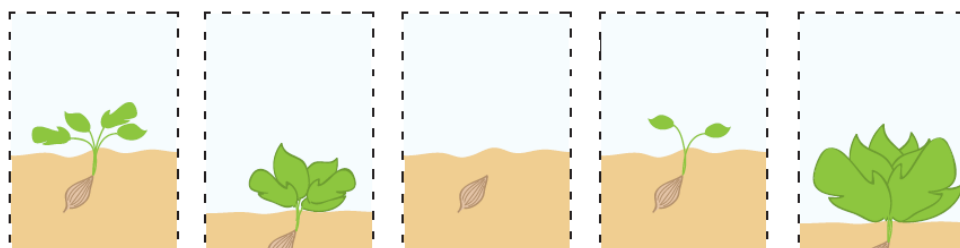
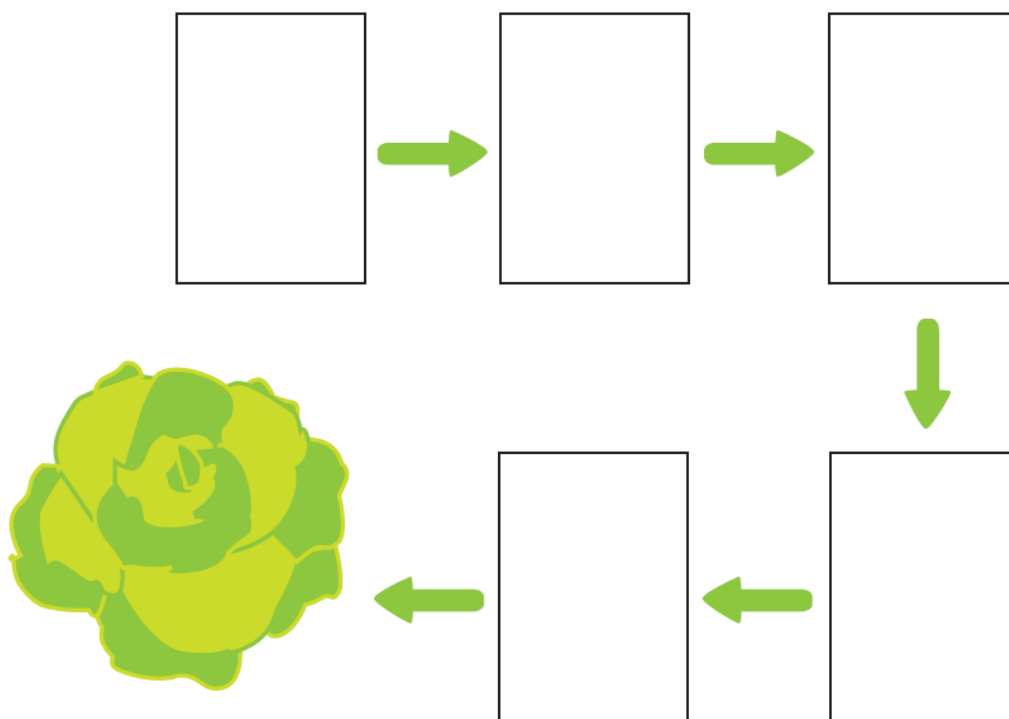

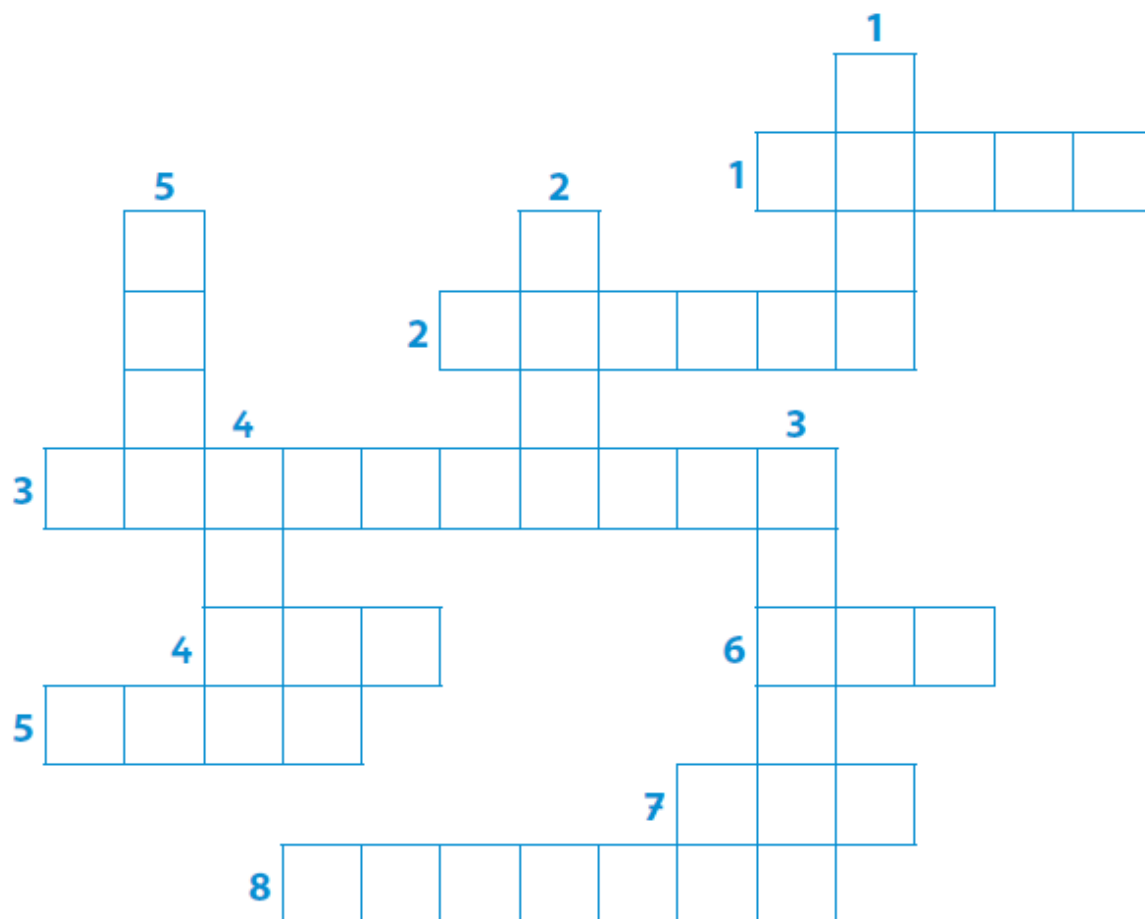
KADA SU NASTALE PROMJENE
KOD UZGOJA BILJKE?

KOLIKO JE VELIKA BILJKA?

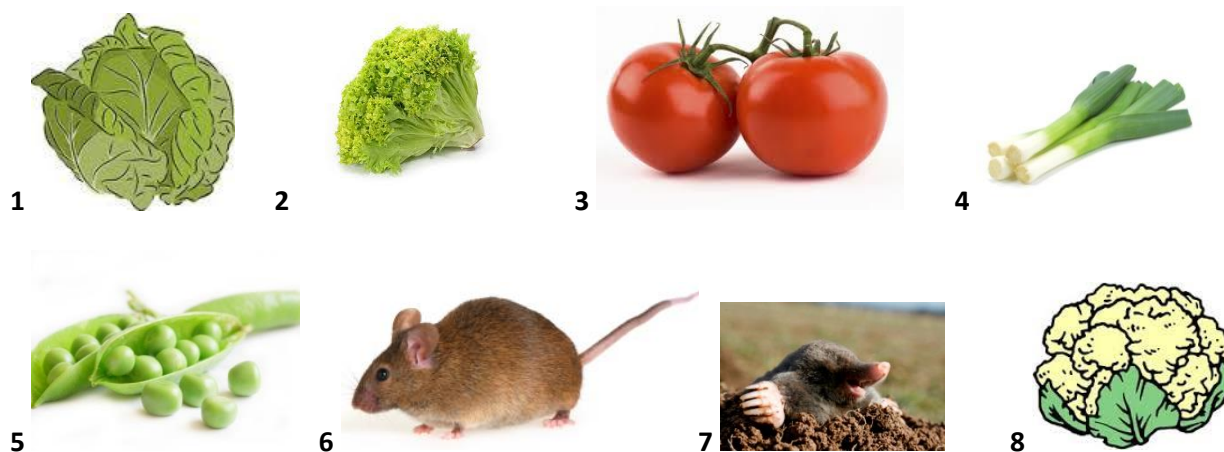
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.

KAKO RASTE SOLATA?Urška

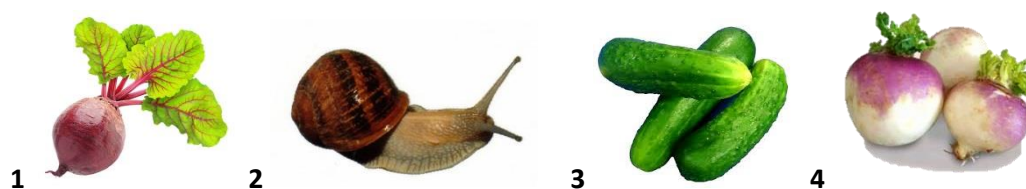

VODORAVNO:

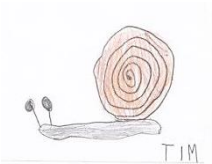
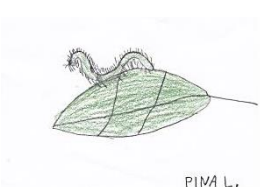

NAVPIČNO:

1 2 3 4 5
L U Č K A
L = B

SLOVENSKO – HRVAŠKO – ANGLEŠKI SLOVAR: ŽIVALI NA VRTU Katja

	ŽIVAL	SLOVENSKO	HRVAŠKO	ANGLEŠKO
		PIKAPOLONICA	BUBAMARA	LADYBIRD
		POLŽ	PUŽ	SNAIL
		GOSENICA	GUSJENICA	CATERPILLAR
		METULJ	LEPTIR	BUTTERFLY
		ČEBELA	PČELA	BEE
		DEŽEVNIK	GUJAVICA	EARTHWORM
		OSA	OSA	WASP
		KOBILICA	SKAKAVAC	GRASSHOPPER
		MRAVLJA	MRAV	ANT